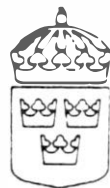

Motion till riksdagen

1989/90:Sk108

av Carl Bildt m.fl. (m)

med anledning av prop. 1989/90:111
Reformerad mervärdeskatt

Mot.
1989/90
Sk108

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	1
2. Inledning	2
3. De indirekta skatternas roll	3
4. Mervärdeskattesystemet	3
4.1 Principer för uttag av mervärdeskatt	3
4.2 Anpassning till EG-regler	4
5. Effekter av regeringens förslag om basbreddning	5
5.1 Bostäder	5
5.2 Hotell- och restaurangverksamhet	5
5.3 Persontransporter	6
5.4 Kultur och nöjen	6
5.5 Massmedia	6
5.6 Vård och omsorg	7
5.7 Utbildning	7
6. Tekniska förändringar av mervärdeskatten	7
7. Offentlig upphandling	7
8. Importbeskattning	8
8.1 "Taxfreeförsäljning" av vissa tjänster	9
9. Beskattning av fartyg och flygplan	9
10. Energibeskattnig	10
10.1 Koldioxidskatt	10
10.2 Beskattningsbara emissioner	10
10.3 Uttag av skatten	11
11. Svavelavgift	12
12. Skatten på omsättning av vissa värdepapper	13
13. Hemställan	14

1. Sammanfattning

Moderata samlingspartiet avvisar den i propositionen föreslagna breddningen av mervärdeskattebasen, som skulle innebära ett kraftigt höjt skatteuttag. Samtidigt ökar den redan alltför höga inflationstakten ytterligare.

Det är inte uteslutet att en nödvändig anpassning till EGs inre marknad medför ett behov av harmonisering av mervärdeskattebasen till vad som gäl-

ler inom gemenskapen. Innan beslut tas om detta bör emellertid EGs egna beslut avvaktas.

I det fall en kommande breddning av mervärdeskattebasen leder till ökade skatteintäkter bör detta utnyttjas till att sänka skattesatsen till i storleksordningen 19–20%.

Genom att den föreslagna momsbreddningen avvisas drabbas inte idrottsrörelsen och andra ideella organisationer av de stora kostnadsökningar som exempelvis den nya momsen på resor innebär.

I motionen föreslås vidare åtgärder som syftar till att skapa ett helt konkurrensneutralt mervärdeskattesystem. Vi föreslår förenklingar genom att tullens hantering av importmomsen i allt väsentligt upphör. Tidigare gällande reduceringsregler avseende hotell- och restaurangbranschen bör återinföras så att Sverige inte ytterligare försämrar sin konkurrenskraft mot omvärlden.

Moderata samlingspartiet har länge föreslagit införande av en koldioxidskatt samtidigt som de flesta nuvarande punktskatter inom energiområdet avskaffas. I motionen föreslås att en koldioxidskatt införs med 46 öre/kg emitterad koldioxid. Samtidigt föreslås alla nuvarande punktskatter inom energiområdet (inklusive elskatten och den nuvarande särskilda skatten på oljeprodukter, kol och bensin) i sin helhet avskaffas, med undantag för en del av bensinskatten. Den senare sänks med 0,68 kr/l, vilket betyder att skattebelastningen inte ökar.

I motionen föreslås vidare att intäkterna av den svavelavgift som bör införas skall återföras till miljöförbättrande åtgärder. Beloppet bör således inte som föreslås i propositionen gå in i statskassan som en ren skatt. En särskild fond kan införas i syfte att administrera intäkterna från denna typ av avgifter. Fondmedlen från svavelavgiften bör i första hand användas för kalkning av skogsmark och forskning.

I motionen föreslås också skatten på omsättning av aktier och vissa andra värdepapper slopas från den 1 juli 1990.

2. Inledning

Sverige har världens högsta skattetryck. De negativa effekterna av det svenska skattesystemet har blivit uppenbara för praktiskt taget alla. Det är positivt att regeringen föreslår minskade marginalskatter. Det av regeringen, med stöd av folkpartiet, framlagda förslaget kan emellertid knappast betecknas som århundradets skattereform i den betydelsen att det skulle representera ett klart trendbrott i förhållande till de senaste sextio årens skattepolitik. Förslaget uppvisar ett stort antal brister.

Det grundläggande felet med förslaget är att skatte- och utgiftstrycket ökar. Moderata samlingspartiet förordar en skattereform som utgår från att statsmakternas andel av den totala ekonomin kan minska. Det skulle medföra sänkt skattetryck, vilket ger ökade inkomster för hushållen och förutsättningar för förstärkt tillväxt och utveckling.

Moderata samlingspartiets syn på inkomstbeskattningen redovisas i en särskild partimotion med anledning av proposition 1989/90:110. I denna presenterar vi även våra övergripande principer för beskattningens omfattning och utformning.

Mot. 1989/90
Sk108

3. De indirekta skatternas roll

Regeringen och folkpartiet har för att sänka marginalsatserna lagt förslag om betydande ökning av de indirekta skatterna. Regeringens förslag innebär att en lång rad varor och tjänster som för närvarande inte omfattas av mervärdesskattesystemet i försättningen kommer att bli föremål för beskattning.

Sverige har världens högsta mervärdesskatt. Under hösten kommer skatten som ett resultat av den senaste uppgörelsen mellan socialdemokraterna och folkpartiet att uppgå till en femtedel av en varus pris.

Moderata samlingspartiet kommer att avvisa förslaget om en s.k. tillfällig höjning av mervärdesskatten.

Vi avvisar också förslagen om att utöka mervärdebeskattningen till nya områden. Den föreslagna basbreddningen i kombination med slopande av gällande reduceringsregler avseende fastighetsområdet kommer att leda till väsentligt ökad skattebelastning för många medborgare. Förslagen kommer att ge kännbara negativa samhällsekonomiska effekter.

Konsumentprisindex stiger till följd av regeringens förslag om en höjning av indirekta skatter. En extra prishöjning på ca 3,5 procentenheter under 1991 blir följden.

I det ekonomiska läge som vårt land befinner sig i är det oansvarigt att öka inflationen genom att utöka omfattningen av de indirekta skatterna.

Riksdagens beslut om att slopa reduceringsreglerna avseende hotell- och restaurangnäringen den 1 januari i år har inneburit stigande kostnader för allmänheten och därmed en minskad efterfrågan. Regeringens förslag om en ytterligare, som tillfällig rubricerad, höjning av mervärdesskatten kommer allvarligt att förstärka dessa negativa effekter.

4. Mervärdesskattesystemet

4.1 Principer för uttag av mervärdesskatt

Debatten kring skatternas snedvridande effekter har koncentrerats till de direkta skatterna, och främst inkomstskatten. Det är naturligt i ett land med så höga inkomstskattesatser som i Sverige. Detta leder emellertid ofta till att man bortser från att även den indirekta beskattningen i Sverige är extremt hög och att detta orsakar problem.

Uttag av mervärdesskatt har många rent tekniska fördelar i jämförelse med andra skatteformer. Det är en konsumtionsskatt som belastar den slutlige användaren av en vara eller tjänst. För företag och näringsidkare påverkar inte skatten deras inbördes förhållanden eller konkurrensen mellan svenska och utländska företag.

Allt fler länder har upptäckt att en låg mervärdesskatt är en lämplig skatteform. Men i Sverige är inte mervärdesskatteuttaget lågt. Ett högt uttag av indirekta skatter leder till att landets invånare försöker finna medel att undgå även mervärdebeskattningen. Regeringens förslag att utöka det antal tjänster riktade till allmänheten som omfattas av beskattningen kommer sannolikt att leda till att en ökad andel av tjänsteproduktionen inte kommer att skatteredovisas.

Den indirekta beskattningen har nått en nivå där det inte längre är möjligt att omfördela skattebördan från direkt inkomstbeskattning till indirekt konsumtionsbeskattning.

Mot. 1989/90

Sk 108

4.2 Anpassning till EG-regler

Moderata samlingspartiet anser att Sverige fullt ut bör delta i den Europeiska gemenskapen. Inom EG skapas för närvarande en gemensam inre marknad. 1993 är det meningen att varken konsumenter eller producenter skall besväras av gränshinder mellan medlemsländerna. Inom Gemenskapen har man ännu inte bestämt sig för hur en slutlig harmonisering av den indirekta beskattningen skall ske. Just nu har de olika länderna möjlighet att tillämpa olika skattesatser, men eftersom konsumenter kommer att ha frihet att inköpa en vara var som helst inom EG kommer det att uppstå ett behov att utjämna mervärdeskatteuttaget i de olika länderna. Hur detta kommer att ske är ännu oklart.

Mervärdeskattebasen är betydelsefull inom EG eftersom skatteuttaget för gemensamma ändamål inom EG beräknas på denna bas. För närvarande finns det vissa direktiv om på vilket sätt en framtida mervärdeskattebas skall utformas.

I de nu pågående diskussionerna om att skapa EES (European Economic Space) mellan EFTA-länderna och EG ingår inte en harmonisering av mervärdeskattens bas.

Detta kommer senare att bli aktuellt – senast i samband med en svensk medlemsanslutning till EG. Då kommer en basbreddning av mervärdeskatteuttaget att bli nödvändig för att möjliggöra ett deltagande i den gemensamma marknaden.

Det råder emellertid fortfarande stor osäkerhet om hur den framtida indirekta beskattningen inom EG skall gestalta sig. Sverige bör därför avvakta en basbreddning till dess att EG har tagit slutlig ställning till den harmonisering av de indirekta skatterna som enligt planerna skall genomföras den 1 januari 1993.

De ökade skatteintäkter som blir följden av en EG-konform basbreddning av mervärdeskatten bör enligt moderata samlingspartiet användas för att sänka den nuvarande mervärdeskattesatsen.

Då skulle basbreddningen kunna ske utan att hushållens skattebelastning från mervärdeskatten ökar. En sådan åtgärd skulle inte heller få någon nämnvärd effekt på konsumentprisindex. Minskningen av försäljningsvolymen i de branscher som blir utsatta för en nypåford eller höjd skatt skulle mildras. En allmän sänkning av mervärdeskattenivån är från konkurrenssynpunkt nödvändig i samband med ett svenskt deltagande i EG.

Mot denna bakgrund kunde vi inte ställa oss bakom riksdagens beslut om att den 1 januari i år slopa reduceringsreglerna avseende hotell- och restaurangverksamhet och att införa mervärdeskatt vid tillhandahållande av vatten samt för tjänster avseende avloppsrening och sophämtning. En breddning av den s.k. mervärdeskattebasen och slopande av reduceringsreglerna innebär att Sverige i de aktuella branscherna applicerar en mervärdeskattesats som vida överstiger vad som är vanligt inom EG. Därmed bidrar denna basbredd-

ning till att Sverige i praktiskt hänseende fjärrar sig än mer från förhållandena inom de olika EG-länderna.

Vi avvisar därmed också huvuddelen av de förslag regeringen lägger i propositionen beträffande en breddning av basen för uttag av mervärdeskatt. Vi finner det dock motiverat att genomföra vissa tekniska förändringar inom mervärdeskattesystemet som syftar till att skapa rättvisare konkurrensvillkor samt förenkla handläggningen av skatterna.

Med hänsyn till att den på punktskatter baserade energibeskattningen medförde många problem, och inte minst med tanke på att energibeskattningen saknar ordentlig koppling till miljöfrågorna, är det motiverat att redan före ett avtal med EG genomföra en genomgripande reformering av energibeskattningen. Ett inslag bör därvid vara energibeskattningsens inordnande i mervärdeskattesystemet. Ett annat bör vara en koldioxidskatt. Vårt förslag i detta avseende återfinns i avsnitt 10 nedan.

5. Effekter av regeringens förslag om hashbreddning

5.1 Bostäder

Regeringens förslag innebär att de nuvarande reduceringsreglerna för byggnadsverksamhet, den s.k. byggmomsen, avskaffas. Detta är ett av flera inslag i uppgörelsen mellan socialdemokraterna och folkpartiet som innebär att skattebelastningen på boendet ökar. Att avskaffa byggmomsen leder till att kostnaderna för nyproduktion av småhus och lägenheter ökar och även att underhållskostnaderna stiger.

Som ovan understrukits bör en generell breddning av mervärdeskattebasen inte nu genomföras. Vi avvisar därför slopandet av de nu gällande reduceringsreglerna avseende fastighetsområdet.

På så sätt undviks en omfattande skattehöjning avseende bostadsmarknaden. Det nya statliga investeringsbidrag som regeringen vill införa för att lindra effekterna av regeringens eget förslag behövs inte heller.

Uttagsbeskattning av tjänsteprestationer avseende fastighetsunderhåll behöver inte införas.

5.2 Hotell- och restaurangverksamhet

De tidigare begränsningsreglerna för hotell- och restaurangverksamhet avskaffades vid årsskiftet. Detta beslut, som vi motsatte oss, har fått olyckliga konsekvenser. Redan nu har omsättningen sjunkit med ca 8 procent jämfört med föregående år.

Att öka skatteuttaget inom hotell- och restaurangverksamhet ökar kostnaderna för utländska turister i Sverige. Prisstrukturen i Sverige är sådan att många utländska turister redan förut uppfattat Sverige som ett dyrt land att besöka. De nu genomförda skattehöjningarna kommer avsevärt att öka kostnaderna för både utländska och svenska turister i Sverige. Resultatet kan förväntas bli att färre utländska turister besöker Sverige och att fler svenskar väljer att förlägga sin semester utanför Sverige.

I flertalet EG-länder förekommer differentierade skattesatser beträffande hotell- och restaurangverksamhet. Denna s.k. turistmoms ligger på en avsevärt lägre nivå än den svenska.

Mot bakgrund härav föreslår vi att de före den 1 januari 1990 gällande reduceringsreglerna avseende hotell- och restaurangverksamhet återinförs fr.o.m. den 1 juli 1990.

Mot. 1989/90
Sk108

Uttagsbeskattning av tjänsteprestationer avseende serveringstjänster bör inte införas mot bakgrund av att vi vill återinföra reduceringsreglerna beträffande hotell- och restaurangverksamhet.

5.3 Persontransporter

Regeringens förslag innebär att all inländsk personbefordran skall belastas med mervärdeskatt. Denna del av regeringens förslag har väckt förvånande liten uppmärksamhet.

Det blir dyrare att utnyttja kollektivtrafiken. I ett slag kommer kostnaden att åka tåg, buss, flyg eller taxi att stiga med mellan 15 och 20 procent. En järnvägsbiljett mellan Stockholm och Malmö höjs med 65 kr.

Vi avvisar, som nämnts, förslagen även i denna del.

5.4 Kultur och nöjen

I propositionen har regeringen reviderat reglerna för skattebeläggningen av kultur och nöjen. Det är uppenbart att regeringen av fruktan för en opinion bland kulturskapare gjort avsteg från utgångspunkten att mervärdeskattebasen i princip skall omfatta alla varor och tjänster.

Inom kultur- och nöjesområdet kommer gränsdragningen mellan skattepliktig och skattebefriad verksamhet att vara mycket svår att följa. Om lagstiftningen skulle följa förslaget i propositionen kommer teater- och biograf-föreställningar att vara undantagna från mervärdeskatt medan däremot konserter och cirkusföreställningar skall beläggas med skatt. Det är svårt att förstå bevekelsegrunderna för regeringens förslag. Varför en biljett till en rockfilm skulle vara mera berättigad till befrielse än en konsert med Göteborgs-filharmonikerna kommer säkerligen att vara svårt att förstå både för kulturskapare och kulturkonsumenter.

Vi avvisar överenskommelsen mellan regeringen och folkpartiet även vad gäller mervärdebeskattningen på kultur- och nöjesområdet.

5.5 Massmedia

Även inom massmediaområdet återfinns ett antal märkliga gränsdragningar. Förslaget innebär att dagstidningar skall vara befriade från mervärdeskatt medan kabel-tv skall belastas med skatt. Sveriges Radios verksamhet undantas på grund av företagets public service-roll, men samtidigt konstateras i propositionen att mervärdeskatt skall utgå för Televerkets programinsamling och programdistribution.

Det innebär således att TV-licensen måste höjas i motsvarande grad. Eftersom regeringen vidare i propositionen konstaterar att närradioverksamheten, som ju på grund av regeringens politik inte får sälja reklamtid, inte skall räknas som yrkesmässig verksamhet medför förslaget att närradioför-eningarna kommer att drabbas av ökade kostnader.

5.6 Vård och omsorg

Mot. 1989/90

Sk108

Effekterna av regeringens förslag innebär en utvidgning av beskattningsområdet inom vård och omsorg. Enligt nuvarande regler är dessa områden helt undantagna från mervärdeskatt. Förslaget kommer att medföra ökade kostnader för många människor. Konkurrenssnedvridande effekter uppkommer.

Alternativmedicinsk behandling, friskvård och fotvård är exempel på behandlingsformer inom vårdområdet som kan bli föremål för mervärdebeskattning enligt förslaget. Konkurrenssnedvridning kan också uppkomma beroende på vem det är som utför tjänsten.

5.7 Utbildning

Inom utbildningsområdet kommer också problem att uppstå. Så kallade kumulativa skatteeffekter kan uppkomma. Det beror till stor del på att det föreslagna undantaget avser den som direkt tillhandahåller utbildningen åt elever.

Det får till följd att ett företag som bedriver mervärdeskattefri utbildning och som upphandlar lärarkompetens från andra utbildningsföretag eller från konsulter drabbas av en ingående skatt som inte är avdragsgill.

6. Tekniska förändringar av mervärdeskatten

I syfte att undvika Konkurrenssnedvridningar och för att stärka industrins konkurrensförmåga vill vi redan i dagsläget göra vissa förändringar i mervärdeskattesystemet. Dessutom vill vi av förenklingsskäl till väsentlig del avveckla tullens nuvarande hantering av den s.k. importmomsen.

De av regeringen föreslagna förändringarna avseende redovisning av mervärdeskatt, konstitutionella frågor och en anpassning av beskattningsvärdet till ett internationellt synsätt bör också enligt vår uppfattning genomföras redan nu.

Likaså instämmer vi i regeringens förslag om att undantaga vissa kassetidningar och tjänst som avser gravöppning eller gravskötsel från skatteplikt.

7. Offentlig upphandling

I det nuvarande mervärdeskattesystemet förekommer en Konkurrenssnedvridning mellan offentlig egenregiverksamhet och upphandling. Denna snedvridning är ett allvarligt problem för många som försöker etablera företag inom sektorer som domineras av statlig eller kommunal verksamhet. Från moderat håll har vi ett stort antal gånger framhållit att detta ensidiga gynnande av offentlig verksamhet inte är acceptabelt. Det är nödvändigt att snarast åstadkomma sådana förändringar som tar bort dessa negativa effekter. I princip delar vi därför regeringens uppfattning i denna fråga. Det av regeringen föreslagna systemet med avdragsrätt för statliga myndigheters och kommuners kostnader för mervärdeskatt är baserat på ett system som med goda erfarenheter införts i Danmark.

Vi biträder regeringens förslag i denna del.

Detta löser de flesta problemen på området. En av effekterna är att alla

inköp till en kommun i princip måste räknas exklusive mervärdeskatt. I vissa speciella situationer medför detta en komplikation. Skattefria tjänster som exempelvis sjukvård och utbildning som bedrivs i privat regi kommer enligt regeringens förslag även i fortsättningen att vara undantagna från mervärdeskatteplikt. Det innebär att ett privat sjukhem som säljer sina tjänster till ett landsting inte debiterar någon mervärdeskatt. Samtidigt är en del av de varor och tjänster som vårdhemmet köper belagd med mervärdeskatt. Då kan ett enskilt vårdhem för det upphandlande landstinget framstå som dyrare än egenregiverksamhet eftersom landstingets egen verksamhet inte belastas med mervärdeskatt för upphandlade varor och tjänster.

Regeringen föreslår därför att kommunerna kompenseras genom ett särskilt statsbidrag vid upphandling av skattefria tjänster hos vissa näringsidkare. Denna åtgärd löser emellertid inte alla problem. I den mån en privat näringsidkare bedriver en skattefri verksamhet av angivet slag direkt mot konsument uppkommer en konkurrenssnedvridning. Statsbidraget måste därför utformas på så sätt att den skattefria verksamheten förblir konkurrensneutral oavsett på vilket sätt den bedrivs.

Det kanske säkraste sättet att få en lösning på detta problem är att införa s.k. teknisk mervärdeskattskyldighet.

Regeringen hör återkomma med förslag i denna fråga som skapar den konkurrensneutralitet som vi efterlyser.

När det gäller kommunernas anskaffning av varor och tjänster kan man befara att det kommer att föreligga ett visst köpmotstånd från kommuner och landsting fram till den 1 juli 1991. Det kan få negativa konsekvenser för många företag som har en stor andel av sin försäljning riktad mot kommunsektorn.

Regeringens förslag gynnar däremot förvärv av byggnadstjänst. Kommunerna kan skjuta på slutbesiktning av pågående byggnadsprojekt till efter den 1 juli 1991 och därmed uppnå stora skattefördelar av engångskaraktär.

Regeringen hör även i detta hänseende återkomma med förslag om övergångsregler som inte skapar negativa konsekvenser på marknaden.

8. Importbeskattning

Regeringens förslag att införa importbeskattning av vissa importerade tjänster bör accepteras. De nuvarande problemen med konkurrenssnedvridningar gentemot i utlandet bedriven verksamhet begränsas därmed.

Enligt förslaget skall mervärdeskatt vid import av tjänster erläggas av dem som inte bedriver en yrkesmässig verksamhet. Redovisning skall göras direkt till skattemyndigheterna. Tullen kommer inte att belastas med denna uppgift. Administrationen förenklas därmed. Tillvägagångssättet står i överensstämmelse med vad som gäller inom EG.

Regeringen borde emellertid även ha föreslagit förändringar avseende importbeskattningen av varor.

Under hela den tid mervärdeskatten varit i kraft i vårt land har man diskuterat möjligheten att slopa importbeskattning som berör personer som är registrerade till mervärdeskatt. Enligt nuvarande ordning erlägger importören mervärdeskatt till tullverket i samband med import av varor. Denna skatt

utlöser direkt en avdragsgill ingående mervärdeskatt hos importören. Det till tullen inbetalade beloppet utlöser således automatiskt ett krav hos läns-skattemyndigheten.

Vi föreslår, i enlighet med vad som framkommit i utredningen om indirekta skatter, att importbeskattning av varor bör slopas för hos läns-skattemyndigheten mervärdeskatteregistrerade skattskyldiga som också är registrerade som kreditimportörer hos tullverket. Denna uppfattning har också framförts av flera remissinstanser.

En sådan åtgärd får till följd att mellan 85 och 90 procent av varuimporten till vårt land inte blir föremål för någon importbeskattning.

En betydande samhällsekonomisk vinst kan därmed åstadkommas. Tullverket kan använda sin personal effektivare. Näringslivet gör administrativa vinster. De ofta förekommande bekymren med tulltillägg elimineras. Det är också ett första steg i en anpassning till ett kommande EG-avtal utan gräns-kontroll.

Denna förändring bör genomföras med verkan från den 1 januari 1991.

8.1 "Taxfreeförsäljning" av vissa tjänster

I samband härmed bör man också skapa förutsättning för en s. k. taxfreeförsäljning av vissa tjänster.

Det händer att utländska bil- och båtägare drabbas av olika missöden som får till följd att bilen eller båten måste repareras vid besöket i Sverige.

Det finns ett mindre antal båtvarv på västkusten som har specialiserat sig på vinterunderhåll av norska fritidsbåtar.

När dessa tjänster utförs i Sverige utgår svensk mervärdeskatt. När utlänningen kommer tillbaka till sitt hemland med bilen eller båten kan denne också få erlagga mervärdeskatt i sitt hemland. Denna form av dubbelbeskattning hör inte hemma i ett modernt mervärdeskattesystem. I avvaktan på ett samarbetsavtal med EG och de nordiska länderna bör åtgärder vidtagas så att ifrågavarande tjänst beskattas där den i huvudsak skall konsumeras, således i hemlandet.

9. Beskattning av fartyg och flygplan

Fartyg och flygplan är för närvarande befriade från mervärdeskatt. Med hänsyn till att vi vill slopa importbeskattningen av varor är det nödvändigt att avvakta slopandet av skattefriheten beträffande fartyg och luftfartyg tills ett samarbete med EG är etablerat.

Det finns ytterligare ett skäl till denna ståndpunkt. Eftersom många av våra konkurrentländer tillämpar motsvarande skattefrihet som vi f.n. gör skulle konkurrenssnedvridande effekter uppkomma med regeringens förslag. Visserligen torde huvuddelen av dem som inför fartyg eller flygplan bedriva mervärdeskattepliktig verksamhet, men eftersom dessa drabbas av en likviditetsförlust i samband med att de måste erlagga mervärdeskatt finns det risk att ett ensidigt borttagande av skattefriheten från svensk sida kan få till följd att färre fartyg och flygplan införs till landet. Verksamhet kan i ökad omfattning förläggas till utlandet.

Ett redan ansträngt svenskt fiske kommer också att drabbas av negativa effekter av denna åtgärd, eftersom deras kostnader stiger.

Vi avvisar således förslaget att nu slopa skattefriheten för fartyg och luftfartyg.

Mot. 1989/90
Sk108

10. Energibes~~kat~~tning

Det nuvarande systemet för energibes~~kat~~tning motsvarar inte tidens krav. Energi har i Sverige traditionellt varit föremål för särskild beskattning. Orsaken har varit att energi uppfattas som ett lämpligt bes~~kat~~tningssubjekt. Men beskattning av energi kan inte längre betraktas som en huvudsakligen skatte- teknisk fråga.

Grunden för ett modernt energibes~~kat~~tningssystem måste vara att skatten skall ha en miljöstyrande effekt. Moderata samlingspartiet har sedan flera år förespråkat miljöavgifter. Den miljöinriktade energibes~~kat~~tning som vi förordar har samma syfte – att minska de negativa miljöeffekterna.

I samband med utredningen om indirekta skatter presenterade den moderate ledamoten ett energibes~~kat~~tningssystem som grundas på en koldioxidre- laterad beskattning.

De globala klimatfrågorna är de troligen allvarligaste miljöproblem som hotar vår planet. Det finns omfattande vetenskapliga indicier som pekar på att den ökande koldioxidhalten i atmosfären kommer att leda till höjd tem- peratur vilket kan komma att ge upphov till svåra klimatstörningar.

Sveriges riksdag beslutade den 6 juni 1988 om ett koldioxidtak. Socialde- mokraterna motsatte sig detta beslut och försöker för närvarande att få riks- dagspartierna att ändra uppfattning om principbeslutet.

Beslutet om ett koldioxidtak måste följas av aktiva åtgärder för att på- verka val av energiformer. Därigenom kan Sverige vara ett trovärdigt före- gångsland i den globala kampen för att rädda jordens klimatbalans.

Moderata samlingspartiet står i princip bakom beslutet om att införa mer- värdeskatt inom energiområdet. för att inte hämma en fortsatt fjärrvärmeut- byggnad upprepar vi vårt krav att skattesatsen avseende tillhandahållande av värme fastställs till noll procent. det kommer att få en väsentlig betydelse för en fortsatt utbyggnad av fjärrvärmen och därmed bidra till miljöför- bättringar.

10.1 Koldioxidskatt

Grunden för den svenska energibes~~kat~~tningen bör vara en skatt på emissio- ner av koldioxid. Därtill bör energisektorn inordnas i mervärdeskattesyste- met.

De nuvarande punktskatterna inom energiområdet (inklusive elskatten och den nuvarande särskilda skatten för oljeprodukter, kol och bensin) bör i sin helhet avskaffas. med undantag för en del av bensinskatten.

Koldioxidskatten bör utgå med 46 öre per kg emitterad koldioxid.

10.2 Beskattningsbara emissioner

Koldioxidskatter bör omfatta alla koldioxidemissioner från fossila bränslen. Det innebär att även rå- och spillolja bör beskattas.

Det finns enligt vår mening ingen anledning att ta ut skatt på koldioxid från icke-fossila bränslen. För närvarande är det bara aktuellt med inhemska icke-fossila bränslen eller sådana bränslen som importerats från våra närmaste grannländer. I Sverige liksom i dessa länder kommer framställning av biobränslen endast att accepteras om återväxten motsvarar avverkningen. På så sätt kommer inte koldioxid att tillföras atmosfären.

Ett särfall utgör torvbränslen. Torv kan i strikt mening inte betraktas som ett fossilt bränsle, men det finns många likheter. Visserligen kan man hävda att det vid måttliga uttag av torv ändå sker en nettotillväxt av torvtillgångarna i Sverige. Man kan också hävda att torvbrytning kan skapa förutsättningar för senare skogsplantering.

Men med hänsyn till de stora miljövärden som många torvmossor har anser vi att det finns anledning att ha en försiktig inställning till omfattande exploatering av de svenska torvtillgångarna. Regeringen bör ta initiativ till en fortsatt utredning angående en framtida koldioxidbaserad beskattning av seende torv.

Etanol och metanol kan i Sverige förväntas framställas huvudsakligen från icke-fossila råvaror. I den mån fossila råvaror helt eller delvis används måste koldioxidskatt erläggas.

Inga kategorier av förbränningsanläggningar bör undantas från skatten.

10.3 Uttag av skatten

Av praktiska skäl bör skatten tas ut vid försäljning av bränsle på samma sätt som nu sker med punktskatterna på energi.

Möjligheterna att rena bort koldioxid genom att binda det till någon bestående substans är ännu mycket begränsade. Skattesystemet bör dock ta hänsyn till dessa möjligheter. De regler för återbetalning av koldioxidskatten som regeringen föreslår bör kunna tillämpas även för den av oss föreslagna formen för koldioxidbeskattning.

Inom vissa industriella processer, t.ex. stål- och cementframställning, är det nödvändigt att använda bränslen för att utnyttja kolet i dessa. I vissa industriella processer binds kolet till det framställda ämnet – då kan återbetalningsreglerna vara tillämpliga. Även i andra fall bör koldioxidskatten kunna reduceras om det för den industriella processen är nödvändigt att specifikt nyttja grundämnet kol.

Några andra reducerings- eller nedsättningsregler bör inte finnas. Det innebär att den nuvarande spärregeln som gör att allmän energiskatt inte behöver överstiga 1,7 procent av de tillverkade produkternas försäljningsvärde bör avskaffas i samband med övergången till den av oss föreslagna nya formen för energibeskattning.

Det kan emellertid i vissa branscher föreligga svårigheter att anpassa bränsleval efter nya förhållanden. Det bör därför finnas möjlighet att under en övergångstid åtnjuta en viss nedsättning. Etablerad gasolanvändning inom vissa industrier och yrkesmässig växthusodling kan vara exempel på näringsgrenar där en sådan övergångsperiod måste aktualiseras.

Bränsle för utrikes sjö- eller flygfart bör inte belastas med koldioxidskatt. För inrikes flygtrafik bör gälla en schablonmässigt beräknad koldioxidskatt

som motsvarar 46 öre per utsläppt kg koldioxid. Anledningen till att vi liksom regeringen förordar en schablonmässig beräkning beror på de praktiska svårigheterna att beskatta inhemskt flygbränsle för maskiner som trafikerar både Sverige och andra länder. Den schablonmässiga beräkningen bör dock så nära som möjligt följa den verkliga bränsleförbrukningen för den aktuella plantypen.

De i propositionen angivna genomsnittliga utsläppen av koldioxid från olika bränslen bör i övriga fall kunna ligga till grund för beräkningen av skatten.

Eldningsolja av olika klasser ger upphov till olika stora koldioxidutsläpp. Detta bör avspeglas i beskattningen.

Koldioxidskatten för bensin kommer enligt vårt förslag att uppgå till 1,26 kr/l, vilket skulle innebära en ökning med 68 öre/l. Eftersom skattebelastningen på bensin inte ska öka måste bensinskatten sänkas med motsvarande belopp eller med 0,68 kr/l.

I syfte att förstärka miljöeffekterna vill vi stimulera till användning av bättre brännoljekvaliteter. Moderata samlingspartiet förordar i likhet med regeringen att brännolja indelas i miljöklasser.

Någon nedsättning av punktskatterna på mindre miljöskadlig brännolja är emellertid inte möjlig, eftersom vi föreslår att alla punktskatter på energi avskaffas i sin helhet.

I stället föreslår vi om de i propositionen angivna villkoren uppfylls att ett stimulansavdrag lämnas. För miljöklass 1 bör stödet utgå med 350 kronor per m³ och för miljöklass 2 med 150 kronor per m³.

11. Svavelavgift

Svavel förekommer i de flesta eldningsoljor och kol. Vid förbränningen frigörs svavel som sedan faller ner i form av svavelsyrlighet. De första skadorna av svavelnedfall märktes redan tidigt under 1960-talet. Trots att svavelhaltarna i de eldningsoljor som används i Sverige successivt har sänkts har försurningsskadorna blivit allvarigare. Inte bara insjöar är påverkade. Grundvattnet i delar av vårt land har blivit betydligt surare. Det finns indikationer på att försurat brunnsvatten orsakar skador och sjukdomar. I delar av Sverige är försurningsskadade skogsbestånd vanliga. Skogstillväxten försämras och på sikt hotar hela det ekologiska systemet att bryta ihop.

Om inte försurningsskadorna kan motverkas kommer viktiga delar av natur- och odlingslandskapet att förstöras.

En stor del av nedfallet av försurande ämnen kommer från emissioner i andra länder. Det gäller i hög grad svavelnedfall. Internationella överenskommelser måste leda till att andra länder i Europa vidtar åtgärder mot svavelutsläppen. Dessvärre kommer det att ta ett antal år innan de östeuropeiska länderna har möjlighet att minska svavelemissionerna.

Trots att Sverige har kommit längre än de flesta andra länder är det motiverat att ytterligare minska de inhemska svavelutsläppen.

Försurningsskadorna är omfattande. Det enda sättet att helt undvika skador är att minska luftföroreningar. I det korta perspektivet är det dock möjligt att vidta åtgärder som minskar skadeverkningarna av försurande nedfall

och som delvis återställer skadade områden eller objekt. Sådana åtgärder, till exempel kalkning av sjöar, förekommer redan.

Mot. 1989/90
Sk108

Ytterligare åtgärder kommer att krävas i framtiden. Kostnaden för dessa åtgärder bör vila på dem som släpper ut försurande ämnen.

Regeringen har föreslagit att en svavelskatt på 30 kronor/kg svavel skall införas. Denna svavelskatt kommer visserligen att ha en styrande effekt, men de medel som inflyter kommer att tillfalla statskassan.

I stället för en svavelskatt bör därför, enligt vår mening, en svavelavgift tas ut. Intäkterna från denna avgift bör återföras till miljöförbättrande åtgärder. De av regeringen föreslagna reglerna för uttag av svavelskatt bör i huvudsak kunna appliceras även på en svavelavgift.

En särskild fond bör skapas för att administrera influtna medel. Naturvårdsverket bör vara huvudman för denna fond. Fonden bör inte ackumuleras kapital.

De årligen influtna fondmedlen bör i första hand användas för sjö- och skogsmarkskalkning, åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i försurningsskadade vattentäkter samt forskning.

12. Skatten på omsättning av vissa värdepapper

I propositionen föreslår regeringen att skatten på aktier och vissa andra värdepapper halveras.

Den 1 januari 1984 infördes en enprocentig omsättningsskatt på handeln med aktier och vissa andra värdepapper. I juli 1986 fördubblades skatten. Motivet angavs i båda propositionerna vara dels statsfinansiellt, dels fördelningspolitiskt. Därutöver åberopade regeringen den mycket kraftiga kursuppgången på Stockholms fondbörs. Ingen av de båda propositionerna hade föregåtts av utredning, remissbehandling eller lagrådsgranskning, vilket dels upprörde aktörerna på de aktuella marknaderna, dels ledde till mycket skarp kritik från främst moderata samlingspartiets företrädare i samband med riksdagsbehandlingen.

Under den tidsperiod då omsättningsskatten införts och utvidgats har utländska aktiemarknader vidtagit ett flertal åtgärder för att sänka sina transaktionskostnader. I exempelvis London genomfördes i detta syfte en viktig avreglering 1986 som kallades "The Big Bang". Förändringar i omvärlden innebär att transaktionskostnaderna i Sverige nu är tre gånger så höga som i exempelvis London och New York.

Kritiken mot omsättningsskatten har under årens lopp hårdnat och blivit mer och mer utbredd. Förra hösten krävde en enhällig börsstyrelse ett omedelbart slopande av skatten särskilt med hänsyn till att en mycket stor del av omsättningen av svenska aktier nu sker utomlands.

Nedanstående tabell visar hur omsättningen på svenska aktier har utvecklats på Stockholms Fondbörs respektive på utländska börser.

	Omsättningen av svenska aktier			
	1986	1987	1988	1989
Stockholms Fondbörs	141	125	116	108
Utländska börser (uppskattning)	20	30	50	75

Källa: Aktiefrämjandet

Om man tar hänsyn till kursuppgången på aktierna har omsättningen på Stockholms Fondbörs under dessa fyra år reellt minskat med mer än 50 procent.

Enligt Aktiefrämjandet har den minskade omsättningen 1989 fått till följd att bolagsskatter på fondhandeln och reavinstskatter fallit med cirka 3 miljarder kronor jämfört med första halvåret 1986. Omsättningsskatten ger en bruttointäkt på endast 2.2 miljarder kronor. Nettoförlusten för staten uppgår således till cirka 800 miljoner kronor.

Ett av de viktigaste skälen till att införa omsättningsskatten på aktiehandel sades vara det statsfinansiella. Det har nu visat sig att skatten leder till ett nettounderskott för statskassan.

Den minskade omsättningen leder vidare till att försörjningen av riskkapital för mindre och medelstora företag försämras.

EG kommer i samband med pågående harmonisering att utveckla en fri kapitalmarknad utan transaktionsskatter. Det är ytterligare ett skäl till att avveckla denna konkurrensnedvridande skatt.

Moderata samlingspartiet föreslår därför att skatten på omsättning av vissa värdepapper avskaffas med verkan från den 1 juli 1990.

Det torde ankomma på vederbörande utskott att utarbeta erforderlig författningstext.

13. Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en anpassning av mervärdeskatteuttaget till de regler som kommer att gälla inom EG,

2. att riksdagen avslår propositionen till den del den avser en generell mervärdebeskattning av varor och tjänster,

3. att riksdagen avslår propositionen till den del den avser ett slopande av gällande reduceringsregler inom fastighetsområdet,

4. att riksdagen avslår propositionen till den del den avser uttagsbeskattning av vissa fastighetsarbeten i egen regi,

5. att riksdagen beslutar att återinföra reduceringsreglerna för hotell- och restaurangverksamhet fr.o.m. den 1 juli 1990,

6. att riksdagen avslår propositionen till den del den avser uttagsbeskattning av serveringstjänster,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lika villkor för verksamhet inom kultur- och nöjesområdet liksom för massmedia.

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om konkurrensneutralitet mellan privat och offentlig verksamhet.

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om övergångsregler i samband med att offentlig sektor inte skall belastas med mervärdeskatt.

10. att riksdagen beslutar att tullens hantering av importbeskattning av varor avvecklas i enlighet med vad som i motionen anförts.

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om "taxfreeförsäljning" av tjänster.

12. att riksdagen avslår propositionen till den del den avser ett slopande av skattefriheten avseende fartyg och flygplan.

13. att riksdagen beslutar att mervärdeskatten skall vara 0 % vid tillhandahållande av värme.

14. att riksdagen beslutar att införa en koldioxidutsläppsrelaterad punktskatt i enlighet med vad som anförts i motionen.

15. att riksdagen beslutar att koldioxidskatt inte skall utgå för vissa industriella processer i enlighet med vad som anförts i motionen.

16. att riksdagen beslutar att den s.k. 1,7-procentsregeln skall upphöra att gälla i samband med övergången till den av oss föreslagna nya formen för energibeskattnig.

17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om anpassningen av bränsleavskatt efter nya förhållanden i vissa branscher.

18. att riksdagen beslutar att bränsle för utrikes sjö- eller flygfart inte skall belastas med koldioxidskatt.

19. att riksdagen beslutar införa en schabloniserad koldioxidskatt på bränsle för inrikes flygtrafik i enlighet med vad som anförts i motionen.

20. att riksdagen beslutar att sänka bensinskatten med 68 öre per liter i enlighet med vad som anförts i motionen.

21. att riksdagen beslutar att införa stimulansavdrag avseende brännolja i miljöklass 1 med 350 kr. per m³ och i miljöklass 2 med 150 kr. per m³ i enlighet med vad som i motionen anförts.

22. att riksdagen beslutar att införa en svavelavgift i enlighet med vad som anförts i motionen.

23. att riksdagen beslutar att inrätta en särskild fond för att administrera influtna svavelavgifter.

24. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fondmedlens användningssätt.

25. att riksdagen beslutar att skatten på omsättning av vissa värdepapper skall avskaffas fr.o.m. den 1 juli 1990.

Stockholm den 2 maj 1990

Mot. 1989/90

Sk 108

Carl Bildt (m)

Lars Tobisson (m)

Ingegerd Troedsson (m)

Anders Björck (m)

Görel Bohlin (m)

Rolf Clarkson (m)

Rolf Dahlberg (m)

Ann-Cathrine Haglund (m)

Gunnar Hökmark (m)

Gullan Lindblad (m)

Bo Lundgren (m)

Sonja Rembo (m)

Arne Andersson (m)
i Ljung